

ALIANAIK

Af *Hans Jacobi*

Ved et foredrag, som magister Bent Jensen holdt i Det grønlandske Selskab i januar 1969, og i en under mødet efterfølgende imødegåelse af konsulent Agersnap, blev begrebet „værdisystem“ ført ind i debatten; især om man egentlig var i stand til at vurdere den forskel, hvormed vi og grønlænderne omfattede mere abstrakte begreber, herunder blandt andet naturskønhed. Denne debat fik mig pludselig til at mindes en vintersøndag i Holsteinsborg; det var i 1930.

Sammen med en meget god og trofast ven, Augustinus, var jeg taget på en slædetur langt ind i et af de nordlige fjordkomplekser for at sætte og tilse sælgarn. Vi var startet meget tidligt om morgenen; jeg tror oven i købet, det var så tidligt som ved 4-tiden.

Enhver gammel slædekører vil sikkert med glæde nikke genkendende til denne situation. I buldrende mørke bliver den dybe søvn brutalt afbrudt af vækkeuret, man får ved det svage skær fra et stearinlys vasket søvnen af øjnene, fyret op i komfuret, tilberedt et hurtigt morgenmåltid, får hældt en varm drik på thermoflasken; derefter i skindtøjet og ud i den stjerneklare vinternat, hvor de flammende nordlys giver en ganske svag lysning. Det er bitterlig koldt; man famler sig frem for at finde hundene, der tydeligt viser deres utilfredshed ved så ublidt at blive vækket fra deres lune sammenrullede drømmeverden i den dybe løse sne. Det er med det største besvær, man finder frem til den rette hund til den bestemte sele; men efter nogle fejltagelser er alle hundene dog spændt for slæden, provianten anbragt i slædenettet, grejerne fastsurret, og omgående er hundene sprælske og veloplagte i strygende fart ud af byen og over de tilfrosne søer, hvor føret er fint og fast, da denne strækning er ret trafikeret; men alt for hurtigt er det slut med den jævne kørsel, og vi begynder at arbejde os op gennem kløfterne i løs tung sne; og lige så snart vi møjsommeligt er nået helt op, går det igen ned gennem stejle slugter med hundene bag ved slæden som en naturlig bremse. Den skarpe vind bider i ansigtet, både hundenes og vor egen ånde sætter sig som en rimglorie overalt, hvor den kan få noget at hænge i. Men vi er sprængfyldt med ungdommens mod på eventyret og ænser hverken kulde eller træthed i bevidstheden om, at det er en søndag, der skal nydes i fulde drag fra tidlig

morgen til sen aften, så alt føles vidunderligt. Mørket er efterhånden vejet for den gryende dag, hvilket bidrager til at forhøje stemningen; vi skal langt, og terrainet er meget besværligt med stærke stigninger og bratte nedkørsler. Vi sender kåde tilråb til hundene og råber og synger til hinanden i bare livsglæde. Jo, livet er skønt – og så brød solen endelig frem, og hvilket skue. De lave stråler fra den tidlige forårssol forgylder landskabet med liv og skønhed. Og så stod vi da endelig på fjeldets top med den mest pragtfulde udsigt ud over den langstrakte fjord. Vi gjorde holdt, hundene trængte til en hvilepause, de rullede sig i sneen og stillede deres tørst ved at slikke den løse rene hvide sne i sig, senere klarede vi skagler og satte os ned på en soltørret sten og lod blikket glide horisonten rundt. Vi var begge meget betaget af denne vidunderskønne natur, der lå udstrakt for vort blik, og Augustinus udbrød spontant og med et begejstret udtryk nærmest i ekstase „Ah – alianaik“, hvilket han gentog nogle gange.

For mig var denne skønhed et begreb, der omfattede den krystalklare blå himmel, bagfjeldene, der ganske svagt tonede sig i den blå æterluft, de solbelyste fjeldsider svagt orangefarvet med de meget dybblå skygger, og så fjordarmen, der bugtede sig dybt nede i fuld solbelysning med ujævnhederne opstået af skrueis og små klumper kalvis stærkt fremhævet af de blå slagskygger. Dette var altså den rent umiddelbare betagelse, der for mit vedkommende lod sig koncentrere i udtrykket

„alianaik“. Jeg havde mine malergrejer med, og begunstiget af de varme forårssolstråler lykkedes det mig at få indtrykkene nedfældet på et lærred, som jeg endnu bevarer som et skønt minde – ja, det burde vel have titlen „alianaik“.

Forskellen på min grønlandske ledsagers og min reaktion på dette skønhedsindtryk lå vel simpelthen deri, at han fra barnsben altid havde haft denne skønne natur direkte ind på livet og derfor betragtede den som noget ganske selvfølgeligt, hvorimod det for mig, der var opvokset under helt andre milde og venlige himmelstrøg, stadig blev slået af disse fantastiske fremmedartede omgivelser. Men for Augustinus' vedkommende var skønhedsbetagelsen kombineret med bevidstheden om, at der nede under fjordisen var mange sæler, og at en eller måske to uden tvivl havde fundet vej til et af de garn, vi satte sidste søndag, og at der langs fjeldsiderne var store chancer for, at vi kunne få ram på nogle ryper. Tænk at have nogle nyskudte af disse velsmagende fugle med hjem i slædenettet. Men „alianaik“ indebar sikkert også minder om forsommerens laksefangst, hvilken fest, når familien havde rejst teltet helt inde ved elvudløbet og samlet brændsel til bålet, fået friskfangede laks i gryden og kunne nyde alle glæderne i forbindelse med fangsten, saltningen, røgningen, hvilken herlig form for en skovtur. Men „alianaik“ var ikke udtømt hermed. Nej – der var endnu mere skønhed og glæde i begrebet, tænk alle minderne om efterårets rensjagter flere dagsmarcher fra fjordbunden, hvilken oplevelse, hvilket eventyr og hvilken hjemkomst med båden fyldt med såvel frisk som tørret renskød, der sikrede en stor del af vinterprovianten.

Jo – alianaik – er indbegrebet af en fredfyldt og harmonisk sindstilstand i forbindelse med alle de glæder, denne skønne og voldsomme natur i så rigeligt mål har til alle de mennesker, der virkelig har evnen og forståelsen til at nyde den intens.

Og vi havde en dejlig fed fjordsæl med hjem på slæden.